

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	9 Mehefin 2014
Pwnc:	Opsiynau mewn perthynas â sicrhau gwelliannau i'r A5025 i hwyluso cynigion datblygu Pwer Niwclear Horizon
Aelod(au) Portffolio:	Cynghorydd Richard Dew
Pennaeth Gwasanaeth:	Dewi R Williams, Pennaeth Gwasanaeth (Amgylcheddol a Thechnegol)
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Arwel R Roberts Est. 2311 arrht@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Cynghorwyr Richard Owain Jones, Aled Morris Jones, Wil Hughes, John Griffith, Kenneth P Hughes, Llinos Medi Huws, Gwilym O Jones a Richard Dew

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau
<p>1 Argymhellion</p> <p>1.1 I nodi'r trafodaethau a gafwyd hyd yn hyn gyda Pŵer Niwclear Horizon (HNP) mewn perthynas â gwaith adeiladu a gwella tebygol fydd ei angen i'r A5025 i hwyluso'r gwaith adeiladu a gweithredu'r orsaf pŵer niwclear newydd arfaethedig yn Wylfa;</p> <p>1.2 I awdurdodi Swyddogion i ddal ymlaen mewn trafodaethau gyda HNP i sefydlu'r agwedd fwyaf priodol tuag at sicrhau darparu'r gweithiau sydd eu hangen i'r A5025, yn cynnwys ymchwilio i weithio mewn partneriaeth â HNP a thrafod a llunio fframwaith y gall trefniant o'r fath fynd yn ei flaen o'i fewn.</p> <p>1.3 Nodi y bydd unrhyw drefniant partneriaethol/cydweithio o dan 1.2 (uchod) yn cael ei ddwyn yn ôl i'r Pwyllgor Gwaith i'w ystyried cyn y bydd y Cyngor yn cymryd camau gweithredu.</p> <p>Rhesymau:-</p> <p>2 Cyflwyniad</p> <p>2.1 Mae swyddogion wedi cael trafodaethau anffurfiol gyda HNP dros y 12 mis diwethaf ar nifer o faterion sy'n gysylltiedig â datblygu Wylfa Newydd. Mae rhan o'r trafodaethau hyn wedi bod yn gysylltiedig â bwriadau HNP i wneud / gyllido gwaith adeiladu a gwella i'r A5025 er mwyn hwyluso'r gwaith adeiladu a gweithredu'r orsaf bŵer niwclear newydd.</p>

2.2 Mae'r trafodaethau gyda Swyddogion wedi nodi nifer o faterion sydd angen ystyriaeth bellach yng nghyd-destun symud ymlaen gyda chaniatáu'r gwaith sydd ei angen. Maent yn cynnwys dylunio, cynllunio, caffael, ymgynghori a phrynu tir.

2.3 Fe ddaeth yn eglur bod angen cael perthynas weithio agos gyda HNP. Fodd bynnag, gan ddibynnu ar yr agwedd a fabwysiedir mewn perthynas â'r gwahanol faterion, fe all y berthynas honno gymryd un o nifer o ffurfiau yn cynnwys, o bosibl, trefniant partneriaeth rhwng y Cyngor a HNP.

2.4 Bwriad yr adroddiad hwn yw edrych ar hyn mewn mwy o fanylder a hefyd ceisio awdurdod i Swyddogion ymchwilio ymhellach i hyn gyda HNP.

3 Cefndir

3.1 Mae'n bwysig bod rôl y Cyngor mewn perthynas â'r gwaith i'r A5025 yn glir er mwyn darparu eglurder o safbwynt cyfrifoldebau'r Cyngor wrth symud ymlaen ac i sicrhau bod y broses o hyrwyddo'r gwaith yn cael ei wneud mewn dull priodol. Os na chaiff sefyllfa'r Cyngor ei egluro, bydd yn ei gwneud yn anodd iawn wrth symud ymlaen i'r Cyngor dynnu yn ôl o unrhyw safiad y bydd yn ei gymryd yn awr. Mae hefyd yn debygol o oedi materion os bydd angen ailymweld â rôl y Cyngor ran o'r ffordd trwy'r prosiect. Mae'n mynd i fod yn bwysig i HNP sicrhau bod y berthynas rhwng y Cyngor a HNP yn cael ei egluro fel y gall materion fynd yn eu blaenau yn ôl yr angen.

3.2 O ran rôl y Cyngor, oni bai y gwneir trefniant gwahanol, bydd y Cyngor yn gweithredu fel Awdurdod Cynllunio Lleol ac Awdurdod Priffyrdd Lleol, ac i bob pwrpas yn ymateb i unrhyw gais gan HNP yn y ffordd arferol. Fodd bynnag, fe all fod (ac mewn gwirionedd y mae'n fwy tebygol o fod) yn briodol i'r Cyngor helpu gyda hyrwyddo'r gwaith Priffyrdd, ac yn yr achos hwnnw mae angen trafod ac ystyried trefniant mwy ffurfiol all olygu trefniant partneriaeth ar y cyd neu ryw ymrwymiad arall ar ffurf cydweithio. Dyma'r trafodaethau y mae Swyddogion y Cyngor yn dymuno gweld cynnydd yn eu cylch.

4 Materion

4.1 Mae swyddogion yn deall bod HNP ag amserlen dynn o safbwynt caniatáu a darparu gwaith adeiladu a gwella'r A5025. Yn wir mae HNP wedi nodi y gall cais cynllunio gael ei gyflwyno mor fuan â gwanwyn 2005. Felly mae angen rhoi strategaeth glir yn ei lle yn awr i sicrhau bod proses ganiatáu a darparu'r gwaith hwn yn symud ymlaen.

4.2 Ffordd Sirol yw'r A5025 ac felly y Cyngor fel yr Awdurdod Priffyrdd Lleol sy'n gyfrifol am y ffordd ac am ei rheoli. Byddai unrhyw waith i wella neu i adeiladu'r A5025 yn cael ei wneud gan y Cyngor fel arfer. Lle bo gwaith adeiladu a gwella'r briffordd yn cael ei ariannu gan ddatblygwyr preifat rhaid i waith o'r fath gael ei gymeradwyo gan y Cyngor gyda threfniadau llym yn cael eu rhoi yn eu lle i sicrhau eu bod yn cael eu darparu a'u cwblhau yn unol â

gofynion y Cyngor. Byddai rôl y Cyngor gyda dylunio a gweithredu'r gwaith yn hanfodol.

4.3 Fel ag y mae pethau'n sefyll, tra bod y Cyngor wedi cael rhai trafodaethau mewn perthynas â dyluniad y gwaith, nid yw wedi bod â rhan ar y lefel a ystyrir yn angenrheidiol i ddeall beth a fwriedir neu sydd ei angen i'r A5025 ac nid yw chwaith yn glir ynglyn â lle yn union y mae materion wedi cyrraedd yn fewnol gyda HNP. Mae'n amlwg bod deall dyluniad yn allweddol a bydd angen i'r Cyngor gael rôl glir mewn perthynas â hyn. Deallir bod peth o'r gwaith angen ei wneud o fewn ffin bresennol y briffordd, ond nid yw'n glir beth yw maint y gwaith hwn a faint o'r gwaith gwella/adeiladu a fwriedir sy'n disgyn o fewn tir nad yw ar hyn o bryd yn rhan o'r A5025. Mae'r ateb i hyn yn debygol o ddylanwadu'n rhannol ar y rôl y bydd y Cyngor yn ei chymryd.

4.4 Mae cynllunio hefyd yn fater. Mae ffactorau fel sgôp y cais a'r agwedd tuag at hynny a sgôp y datganiad amgylcheddol angen eu setlo. Mae angen trafod ymhellach fwriadau HNP mewn perthynas â'r cais hwnnw a delio â gwelliannau ar-lein ac oddi ar lein. Mae hunaniaeth yr ymgeisydd (HNP neu CSYM neu'r ddau) hefyd yn ffactor berthnasol sydd angen ei hystyried. Fe all yn wir bod manteision ac anfanteision i'r ddau all ddylanwadu ar y math o drefniadau a roddir yn eu lle gyda HNP.

4.5 Mae ymgynghori yn fater allweddol a dylid gwneud hynny'n drefnus ac yn ofalus. Mae'n bwysig i'r Cyngor wybod pa rôl y bydd disgwyl iddo ei chwarae o fewn yr ymgynghori ac ai rôl o ymateb yn unig i'r cynllun a fydd neu a fydd yn weithredol yn hyrwyddo'r gwaith. Bydd yr agwedd tuag at ymgynghori i raddau helaeth yn cael ei lywodraethu gan y math o drefniant a wneir rhyngddo a HNP.

4.6 Un mater arall yw sefyllfa perchnogion tir a effeithir gan y cynigion. Mae HNP eisoes wedi nodi anghenraid i fynd ar y tir i wneud arolygon, ac y mae yn gwneud hynny gyda chytundeb y gwahanol berchnogion tir. Fodd bynnag, pe bai'n cael ei brofi bod angen i HNP gael mynediad, byddent angen dibynnu ar bwerau statudol CSYM. Ni allai'r pwerau hynny gael eu defnyddio yn wirioneddol ond yng nghyd-destun cynllun y byddai CSYM yn rhan ohono ac yn cydweithredu'n llawn ynddo. Mae'r raddfa o reolaeth fydd gan HNP dros y tir sydd ei angen i ddarparu'r gwaith priffyrdd ar yr A5025 hefyd yn ffactor. Os na fyddant â rheolaeth o'r holl dir sydd ei angen yna gellid gwneud trefniadau i ddarparu'r gwaith hwnnw yn amodol ar gynllunio ac ati. Fodd bynnag, os na fyddant yn rheoli'r holl dir, yna efallai y bydd yn rhaid ymarfer pwerau prynu gorfodol ac ni fyddai'n gallu ystyried defnyddio'r pwerau hynny a'u hymarfer wedi hynny oni fyddai'r gweithredu fel hyrwyddwr y cynllun.

4.7 Mae'n bwysig bod y materion hyn ac eraill yn cael eu hymchwilio'n llawn gyda HNP. Er bod trafodaethau eisoes wedi eu cynnal mae'r Cyngor o'r farn ei fod wedi cyrraedd pwynt lle mae'n rhaid i rai o'r materion hyn gael eu cadarnhau fel y gellir cymryd safiad mewn perthynas â'r agwedd fwyaf priodol. Os ystyrir mai cyd-hyrwyddo yw'r ffordd fwyaf priodol o symud y gwaith yn ei flaen yna rhaid rhoi ystyriaeth i'r sail y bydd y cyd-hyrwyddo hwnnw yn cael ei symud ymlaen gan gynnwys y telerau a'r cyfrifoldebau ar gyfer pob parti.

5 Ystyriaethau

5.1 Yr ystyriaeth allweddol yw pa berthynas y dylid ei mabwysiadu gyda HNP. Rhaid edrych ar yr amrywiol opsiynau a bydd hynny'n cynnwys HNP yn hyrwyddo cynigion ar ei ben ei hun, HNP yn gweithio'n agos gyda'r Cyngor, HNP mewn partneriaeth gyda'r Cyngor neu, o bosibl, y Cyngor yn hyrwyddo'r gwaith ar ei ben ei hun. Mae arwyddion cynnar yn awgrymu y byddai rhyw fath o berthynas bartneru o fantais i symud ymlaen gyda'r amrywiol ganiatadau sydd eu hangen ar gyfer y gwaith, ac mewn rhai achosion bydd gweithio mewn partneriaeth neu gydweithio agos yn hanfodol. Nid yw'n glir hyd yma pa ffurf y dylai hyn ei gymryd ac mae hyn angen ei ymchwilio ymhellach.

5.2 Un ystyriaeth bellach yw'r angen i'r Cyngor gael ei weld yn gweithredu'n deg, o fewn ei bwerau ac yn sicrhau y gall gymryd arno rôl fel hyrwyddwr tebygol, Awdurdod Cynllunio Lleol ac Awdurdod Priffyrdd Lleol. Bydd hyn yn dibynnu ar ffurf y berthynas a sefydlir gyda HNP a'r anghenraid i sicrhau bod yr amrywiol swyddogaethau a chyfrifoldebau wedi'u diffinio'n briodol.

5.3 Mae angen hefyd sicrhau na fydd rôl y Cyngor yn cael ei weld, wrth iddo hyrwyddo gwaith ar yr A5025, fel pe tai'n rhag-farnu unrhyw gynigion datblygu ehangach gan HNP. Unwaith eto, bydd angen ystyried ac, os bydd angen, cofnodi beth yw safle'r Cyngor yn hyn o beth.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r opsiynau'n dal i gael eu hadolygu. Fel a nodwyd uchod, mae arwyddion cynnar yn awgrymu y bydd trefniadau partneru/cydweithio yn fanteisiol, ac o bosib yn hanfodol. Fodd bynnag, mae hyn yn dibynnu ar nifer o ffactorau fydd angen eu trafod ymhellach.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae hwn yn fater sy'n ddyletswydd i'r Pwyllgor Gwaith. O ystyried y cyfnod amser y mae'r Cyngor yn ymwybodol sydd gan Horizon mewn golwg i hyrwyddo'r gwaith ar yr A5025, mae'n hanfodol bod y materion hyn yn cael eu trafod a'u cwblhau fel y gellir gwneud penderfyniad ynglyn â'r trefniadau rhwng y Cyngor a HNP i allu symud ymlaen gyda'r cynigion A5025. Bwriad yr adroddiad hwn yw ceisio cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith i drafodaethau barhau rhwng HNP a'r Cyngor ar y sail hon, tra'n cydnabod y bydd unrhyw benderfyniad terfynol, yn cynnwys telerau unrhyw drefniant o'r fath, os ystyrir mai dyna'r ffordd fwyaf priodol ymlaen, yn dod gerbron y Pwyllgor Gwaith eto cyn bo hir.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Mae nifer o bolisiâu/penderfyniadau sy'n berthnasol i ddatblygiad Ynys Ynni ac ni fyddai'r penderfyniad hwn yn mynd yn groes iddynt.

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ni ddylai'r penderfyniad hwn gael unrhyw effaith ar gyllideb y Cyngor.

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)

Nodir y risgiau yn adran 5 (ystyriaethau). Mae risg na fydd y berthynas rhwng y Cyngor a HNP wedi ei diffinio'n briodol (neu wedi'i ddiffinio'n rhy hwyr) allai gael effaith andwyol. Byddai risgiau ychwanegol drwy i'r Cyngor beidio â chael ei weld yn gweithredu'n briodol yn ei rôl naill ai fel hyrwyddwr neu awdurdod cynllunio lleol neu awdurdod priffyrdd neu'n rhagfarnu cynigion datblygu ehangach HNP. Dylai trafod a cofnodi'r berthynas rhwng y Cyngor a HNP helpu i liniaru'r risgiau hyn.

1	Economaidd	
2	Gwrthlodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	

7	Arall	
---	-------	--

F - Atodiadau:
Dim

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):
Dim